

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Anita Wikberg (2020) : Utmaningar för invandrarkvinnor som föder barn i Finland.
Vasabladet 19.10.2020.

ESSÄ: Utmaningar för invandrarkvinnor som föder barn i Finland

Essän har publicerats i Vasabladet 17.10.2020 och kan läsas i sin helhet på Vasabladets hemsida: <https://www.vasabladet.fi/Artikel/Visa/404735>

Anita Wikberg, lektor i vård vid Yrkeshögskolan Novia, skriver i essän om förlossningsvård och vård av invandrare. Invandringen har ökat mer än tiodubbelt sen 1990-talet och det kräver förståelse och kunskap att vårda personer med andra traditioner.

Vården under graviditet, förlossning och tiden efter födseln varierar mellan länder. I vissa länder saknas resurser och möjligheter att delta i till exempel mödrarådgivning, och många föder hemma.

Mödravården kan organiseras på andra sätt än i Finland, det kan vara samma barnmorska som sköter kvinnan under hela barnafödandet, eller en allmänläkare eller specialist som följer upp kvinnan under graviditeten och sköter förlossningen samt följer upp mamman och barnet efteråt.

Många gravida invandrare kan därför vara osäkra i början då det ”bara” är en hälsovårdare eller barnmorska som träffar dem ”gratis” på mödrarådgivningen. Vissa åtgärder under graviditet och förlossning kan kännas främmande, medan andra saknas. Ultraljud görs till exempel rutinmässigt två gånger under graviditeten i Finland, men i andra länder kan det utföras vid varje besök om kvinnan besökt en privat klinik.

Kommunikation och språk är en utmaning

Språk- och kommunikationsproblem är vanliga. Kvinnor som kommer till mödravården kan inte alltid svenska, finska eller engelska och vårdaren är kanske inte heller villig att tala de tre språken. Professionella tolkar rekommenderas om man vet att kvinnan inte talar de inhemska

språken tillräckligt bra för att kunna förstå och uttrycka sig i vården. Tolkning kan även orsaka problem, eftersom alla inte litar på att tolken återberättar allt, eller så vill inte kvinnan dela sina upplevelser med en utomstående.

Utmaningar förekommer även om man talar samma språk. Ord och uttryck kan ha olika betydelse och kommunikationssättet eller traditionerna kan skilja sig så mycket från varandra att man ändå inte förstår varandra.

Traditioner och seder kan variera

Dieten kan vara annorlunda än vad man är van vid. I Finland rekommenderas en mångsidig diet, men man bör undvika vissa födoämnen under graviditeten på grund av höga halter av farliga ämnen eller risk för mikrober som kan orsaka infektion. I andra kulturer kan det finnas födoämnen som anses tabu eller så följes ett balanssystem med varma och kalla födoämnen för att undvika sjukdomar.

Många asiatiska kvinnor vill till exempel dricka varmt efter förlossningen. Olika sätt att se på föda går oftast att kombinera bara vårdarna har förståelse för dem.

Somaliska kvinnor vill vanligen inte att förlossningen blir igångsatt, eftersom det ses som onormalt, medan man här vill försäkra sig om fostrets och mammans välmående. Andra vill undvika kejsarsnitt, eftersom de kan ha bekanta i hemlandet som dött eller råkat ut för komplikationer i samband med operationen.

Många invandrarkvinnor är inte vana att ha sin partner med vid förlossningen, utan får vanligen stöd av en kvinnlig släkting. Ofta byts de ut mot partnern, efter en tid i Finland. En del kvinnor från icke-västerländska kulturer vill bli ompysslade av andra familjemedlemmar och vila hemma i cirka en månadstid efter förlossningen, medan man här tar för givet att kvinnan själv, direkt efter förlossningen, vill sköta baby.

Amningen är ofta naturlig för afrikanska och asiatiska kvinnor, men utan stödet från kvinnliga släktingar kan den avbrytas. Många nyförlösta invandrarkvinnor känner sig ensamma, isolerade och saknar ett lokalt nätverk av andra kvinnor både från sin egen grupp och bland finländare. Därför är de också mer utsatta för förlossningsdepression.

Utbildning betonar vården av invandrare

På Yrkeshögskolan Novia finns den interkulturella aspekten som en röd tråd i de flesta kurser. Vårdstuderande får teoretisk bakgrund i ämnet och gör även intervjuer med personer från andra kulturer, uppgiften brukar vara uppskattad.

Invandrarkvinnor föder både tidigare och lite flera barn än finländska kvinnor, men det finns stora variationer mellan och inom grupper. Kvinnor från Afrika, söder om Sahara och sydost Asien har mer komplikationer och sämre utgång av graviditeten (Bastola et al. 2020). De har oftare kejsarsnitt, för tidig födsel och deras nyfödda har ofta lägre födelsevikt samt vårdas oftare på intensivvårdsavdelning för nyfödda. Malin och Gissler upptäckte redan år 2009 att nyfödda till invandrarkvinnor, speciellt afrikanska kvinnors nyfödda, dör oftare jämfört med finländska kvinnors nyfödda.

Barnmorskestuderande blir medvetna om speciellt utsatta grupper och studerande kan bli så intresserade av vården av invandrare att de skriver sina examensarbeten om temat. En rapport som sammanställer sju examensarbeten som främst handlar om invandrarkvinnors barnafödande i Finland kommer snart att publiceras i Novias publikationsportal Novialia.

Bland kvinnor som söker sig till mödravården, finns det de som har utsatts för trauman. Det upptäcks inte alltid av vården och kvinnan berättar kanske inte självmant om omständigheterna. Under barnmorskeutbildningen får studerande bekanta sig med hur de kan känna igen offer för människohandel som till exempel tvingas till prostitution, eller kvinnor som utsatts för våldtäkt eller andra trauman i krigsförhållanden. De får också lära sig om hur de ska tala med kvinnor om könsstympning och hedersrelaterat våld och hur de ska agera för att hjälpa dem.

För en del kan en osäker framtid och rädsla för att inte få stanna i landet, vara ett större bekymmer än själva graviditeten. Vanligtvis är ett barn ändå en positiv händelse som förenar generationer och ger nytt hopp inför framtiden.

De flesta invandrarkvinnor är nöjda med mödravården de får i Finland. De uppskattar högteknologiska vården och expertkunnande hos barnmorskor och specialistläkare. De är också nöjda med vårdarna som är vänliga, svarar på frågor och förklarar, är kulturellt kunniga och visar att de bryr sig.

Men tyvärr förekommer det även att personalen har negativa attityder mot invandrare. De kan till exempel uttrycka att invandrare får för många barn eller på annat sätt vara nedsättande. Studerande får också fundera på hur de ska agera ifall det förekommer rasism och diskriminering på arbetsplatsen.

Referenser

- Bastola, K., Koponen, P., Gissler, M., & Kinnunen, T. I. (2020). *Differences in caesarean delivery and neonatal outcomes among women of migrant origin in Finland: A population-based study*. Paediatric and Perinatal Epidemiology, 34(1), 12–20. <https://doi.org/10.1111/PPE.12611>
- Malin, M. & Gissler, M. (2009). *Maternal care and birth outcomes among ethnic minority women in Finland*. BMC public health, 9(1), p. 84. [doi:10.1186/1471-2458-9-84](https://doi.org/10.1186/1471-2458-9-84)